

Yeni Elektrik Piyasası Kanunu'nun getirdiği önemli değişiklikler

Dr. Çağdaş Evrim Ergün
Naz Bandik-Nigar Gökmen
Çakmak Avukatlık Bürosu

6446 sayılı yeni Elektrik Piyasası Kanunu 30 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yeni Kanun, 3 Mart 2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) teşkilatı, yetkileri ve görevlerine ilişkin hükümleri dışındaki tüm hükümlerini yürürlükten kaldırmış ve yerine yeni düzenlemeler getirmiştir.

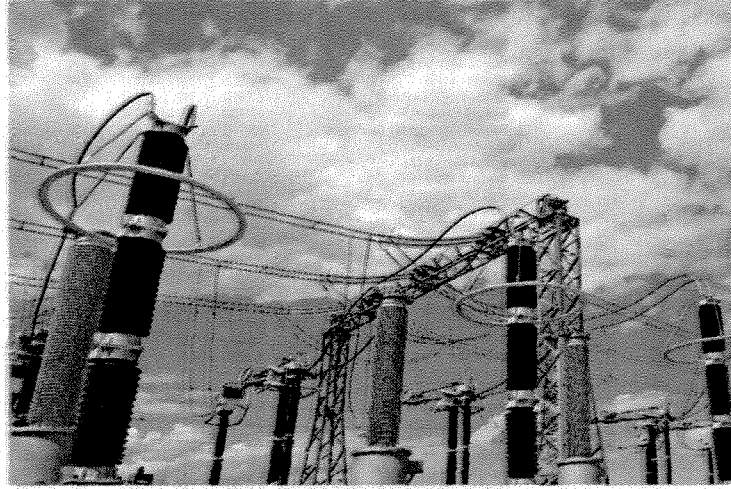
Lisans türlerine ilişkin değişiklikler

Yeni kanun uyarınca toptan ve perakende satış lisansları, tedarik lisansı adı altında tek bir lisans türünde birleşmektedir. Yeni kanunun yürürlüğe girmesini takiben, toptan ve perakende satış lisansı sahibi tüzel kişilere, mevcut lisansları altında sahip oldukları haklar korunmak şartıyla, re'sen ve lisans alma bedeli alınmaksızın tedarik lisansı verilecektir.

Bu husustaki ikinci önemli değişiklik deotoprodüktör lisans türünün kaldırılmasıdır. Yeni kanun uyarınca otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilere, mevcut lisansları altında sahip oldukları haklar korunarak yeni kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde re'sen ve lisans alma bedeli alınmaksızın üretim lisansı verilecektir.

Ön lisans mekanizması

Yeni kanunun getirdiği önemli değişikliklerden bir diğeri ise ön lisans mekanizmasıdır. Buna göre, üretim

lisansı başvuru sahiplerine öncelikle bir ön lisans verilecek ve söz konusu ön lisans döneminde inşaat öncesi yükümlülükler yerine getirilecektir. Yeni kanun uyarınca ön lisansın süresi mücbir sebep halleri dışında en fazla 24 ay olarak öngörülmüştür. EPDK bu süreyi yansı oranında uzatma yetkisine sahiptir. Ön lisans süresi boyunca yükümlülüklerini yerine getirmeyen tüzel kişilere lisans verilmeyecektir.

Lisans alınmaya kadar vareset ve iflas nedenleri dışında ön lisans sahibi tüzel kişinin ortaklık yapısının doğrudan veya dolaylı olarak değişmesi, hisselerinin devri veya hisselerin devri sonucunu doğuracak iş ve işlemlerin yapılması veya EPDK tarafından belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda ön lisans iptal edilecektir.

İnşaat öncesi süresi bitmemiş ya da inşaat öncesi süre içinde yerine getirilmesi gereken yükümlülükleri yerine getirilmemiş üretim lisansla-

rının ön lisansa dönüştürülmesini öngören hüküm Meclis Genel Kurul görüşmeleri neticesinde yeni Kanunda yer almamıştır. Fakat Yeni Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte henüz sonuçlanmamış lisans başvuruları ön lisans başvurusu olarak sonuçlandırılacaktır. Üretim lisansı sahibi tüzel kişilerden (i) inşaat öncesi süresi henüz sona ermemiş olanlar ile (ii) inşaat öncesi süresi sona erdiği halde bu süre içerisinde yerine getirilmesi gereken yükümlülükleri yerine getirmeyenlere, varsa kalan inşaat öncesi sürelerine ek olarak altı ay ek süre verilecektir. Mücbir sebepler dışında bu süre içerisinde de yükümlülüklerini yerine getirmeyen lisans sahiplerinin lisansları iptal edilecektir. Dolayısıyla inşaat öncesi dönemi sona ermiş mevcut projeler için inşaat başlama süresi mücbir sebepler dışında altı ayı geçemeyecektir. Ancak, inşaat öncesi süre içerisinde yapılması gereken kamulaştırma ve demiryolu relokasyon

işlemlerinin bu süre içerisinde tamamlanamayacağını kuruma belgelendirilen ve gerekçeleri kurul tarafından kabul edilen lisans sahiplerinin lisansları inşaat başlanmadıkları gerekmesiyle iptal edilmeyecektir.

Alt işverenlik-muvazaa iddiaları

İş Kanunu uyarınca, yardımcı işler serbestçe alt işverene verilebilirken, bir şirketin asıl işinin kapsamına giren işlerden bir bölümü yalnızca işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektirmesi durumunda alt işverenlere verilebilmektedir. Tüm bu gereklilikler asıl iş kapsamına giren işlerin alt işverenlere verilebilmesi için bir arada aranmaktadır. Aksi takdirde, alt işverenlik sözleşmeleri için muvazaa iddiası ileri sürülebilmektedir. Yeni kanun lisans sahiplerinin lisansları kapsamındaki faaliyetlere ilişkin olarak hizmet alımı yapabileceklerini öngörmektedir.

Hizmet alımı yoluyla yaptırılacak faaliyetler ise EPDK tarafından belirlenecektir. Mevcut Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde de lisans sahibi tüzel kişilerin faaliyetlerine ilişkin olarak hizmet almasına izin veren bir hüküm bulunmaktadır. Fakat Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği normlar hiyerarşisinde İş Kanunu'ndan alta yer aldığı için bu hüküm şirketleri muvazaa iddiasından uygulamada her zaman koruyamayabilmektedir. Yeni Kanun'un yürürlüğe girmesiyle bu husus bir kanunla düzenlenmiş olduğundan, lisans sahiplerinin

muvazaa iddialarına karşı daha güçlü bir konuma gelecekleri düşünülmektedir.

Sonuç

Yeni kanun lisans türlerinin yeniden düzenlenmesi, ön lisans mekanizmasının getirilmesi ve bazı teşviklerin uzatılması gibi önemli değişiklikler yapmaktadır. Kanunun başlıca amaçları arasında, proje çantacılığı olarak ifade edilen uygulamayı önleyerek gerçek yatırımcıların piyasaya çekmek ve böylece arz güvenliğini artırmak yer almaktadır. Bu doğrultuda Yeni kanun bir yandan ön lisans dönemi süresince doğrudan ve dolaylı hisse devirlerini önlemekte, diğer yandan ise gerçek yatırımcılar için bazı kolaylıklar sağlamaktadır. Fakat ön lisans süresi boyunca hisse devrinin yasaklanması Taslak Elektrik Piyasası Kanunu üzerinde yapılan tartışmalar sırasında pek çok piyasa katılımcısı tarafından özel ticari teşebbüslerin ticari özgürlüğünü orantısız bir şekilde kısıtladığı gerekçesiyle eleştirilmiştir.

Söz konusu eleştiriler neticesinde, mevcut üretim lisanslarının ön lisansa dönüştürülmesine ilişkin hükme yer verilmemiş ve böylece hisse devri yasağının mevcut üretim lisansları sahiplerine uygulaması engellenmiştir. Yeni kanunun arz güvenliğini ve yatırımcıların elektrik piyasasına ilgisini artırma bakımından olumlu etkiler yapması beklenmektedir. Ancak daha sağlıklı bir değerlendirme için öncelikle EPDK tarafından çıkarılacak uygulama yönetmelik ve tebliğlerini beklemek ve bunların uygulamasını görmek gerekecektir.